

Lawaai dat nooit stopt

De pers over de *Chaos*-trilogie van Patrick Ness:

'Behalve de rijke thematiek en levensechte personages maakt vooral ook de taal *Het mes dat niet wijkt* gedenkwaardig. De sfeervolle landschapsbeschrijvingen, de Huck-Finn-achtige spreektaal van de analfabete Todd en zijn hoofdstuklange innerlijke dialoog wanneer hij – verkerend in existentiële nood – de wereld rondom hem ziet “wegsmelten”, zijn vergetelijk.'

Mirjam Noorduijn in *NRC Handelsblad*****

'Het eerste deel is gekmakend spannend. (...) Deze rijkbekroonde serie heeft elders in de wereld allerlei prijzen gekregen, en niet de minste ook. Dat is volkomen terecht!'

(...)

'Het zijn zulke belangrijke boeken omdat alles aan deze verhalen klopt. Ze zijn ongelooflijk spannend, de taal is zowel helder als poëtisch, er is humor, er is liefde, en de onderliggende verhaallijn vertelt ons over de noodzaak tot het bekijken van je eigen keuzes, tot het juiste maken van je eigen keuzes en tot het leren van het dragen van de consequenties van je eigen keuzes. Het gaat over moed en over menselijkheid.'

Edward van de Vendel

'Het sterkste punt van de *Chaos*-trilogie is het ritme van de taal. Ness schrijft in een eigen vocabulaire dat hij consequent en dwingend hanteert waardoor er een cadans ontstaat waarop de lezer zich kan laten meedrijven. De Herrie speelt daar een belangrijke rol in: mensen kunnen elkaars gedachten lezen en soms indringen in de gedachten van anderen. Daar gaat een hypnotiserende werking vanuit die Ness uitstekend weet over te brengen.'

Jaapleest.nl

'Het geweldige, goed uitgewerkte verhaal, de levensechte personages en de mentale strijd die hoofdpersoon Todd voert in het boek, zijn de drie belangrijkste onderdelen die dit boek tot één van mijn favorieten hebben gemaakt.'

youngadultbooks.nl

'De *Chaos*-trilogie behoort tot de klasse boeken die iedere jongeren gelezen móét hebben. Waarom? Omdat Ness moeilijke eigen-

tijdse thema's bespreekt die hij verpakt in een prachtig origineel verhaal. Het is niet voor niets dat de *Chaos*-trilogie is overladen met prijzen.'

Kinderboekenpraatjes.nl

'Er zit enorm veel diepgang in en hoewel de auteur ook een maatschappelijke boodschap meegeeft, komt het nergens belerend of vingerwijzend over. Het is onmogelijk om iets anders te doen dan lezen als je in dit boek begonnen bent. Bij dezen zijn jullie allemaal gewaarschuwd.'

Spentakel.nl

'Een trilogie die erom SCHREEUWT verslonden te worden!'

Magictales.nl

'Een boek dat je niet aan een jongere moet geven voor ze gaan slapen, tenzij je het goed vindt dat ze de hele nacht opblijven om te lezen.'

Wall Street Journal

'Je hoeft alleen de eerste zin te lezen om te zien hoe geweldig het is... Het voldoet aan de verwachtingen van die eerste zin.'

Guardian

'Een van de belangwekkendste young adult-series van de afgelopen jaren.'

Publishers Weekly

'Man! *Het mes dat niet wijkt*, PRIMA boek! Ons nieuwste pareltje!'

Boekhandel van Pampus

'Als je dit leest hoop je dat de trein vertraging heeft. Wat een geweldig boek!'

Boekhandel van Rossum

'Ik ben vorige week in *Het mes dat niet wijkt* van Patrick Ness begonnen en ben eigenlijk niet meer opgehouden tot ik het uit had. Ik vond het een knappe en mooie gelaagde pageturner. Ik kan niet wachten op de volgende delen.'

Boekhandel De Dolfijn

DE CHAOS trilogie

PATRICK NESS

LAWAAI
DAT NOOIT
STOPT

Vertaald door Ineke Lenting

moon

Lees ook van Patrick Ness:

Het mes dat niet wijkt

Het donkere paradijs

© 2010 Patrick Ness

Oorspronkelijke titel *Monsters of Men*

Nederlandse vertaling © 2013 Ineke Lenting en Moon, Amsterdam

Omslagontwerp en illustraties Studio Marlies Visser

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

Belettering koppen Studio Marlies Visser en ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 488 1631 6

NUR 285/302

www.uitgeverijmoon.nl

Moon is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

Dit boek is ook leverbaar als e-book

ISBN 978 90 488 1632 3

Voor Denise Johnstone-Burt

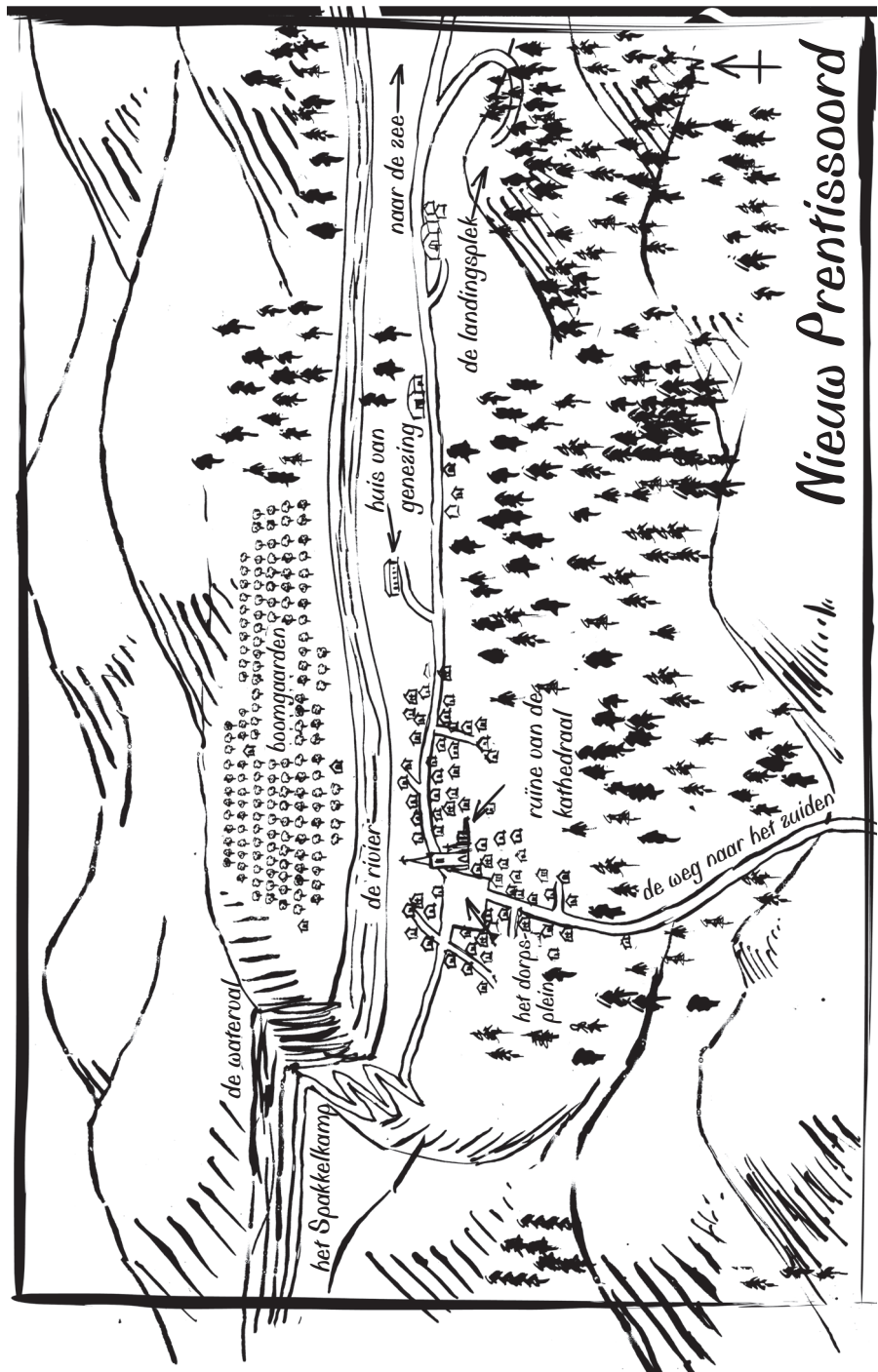
Who's in the bunker?
Who's in the bunker?

Women and children first
And the children first
And the children

I laugh until my head comes off

I swallow 'til I burst

- Radiohead, 'Idioteque'

Nieuw Prentissoord

‘Oorlog,’ zegt Burgemeester Prentiss, en z’n ogen schitteren.
‘Eindelijk.’

‘Kop houden,’ zeg ik. ‘Niks geen “eindelijk”. De enige die dat wil, bent ú.’

‘Niettemin,’ zegt-ie terwijl-ie zich met een grijns naar me toe keert. ‘Het is zover.’

En natuurlijk vraag ik me alweer af of het misschien de ergste vergissing van m’n leven is geweest om hem los te maken zodat-ie kan vechten...

Maar nee...

Néé, het is voor d’r veiligheid. Ik moest het wel doen, voor háár veiligheid.

En hij zál d’r voor zorgen dat ze veilig is, ook al moet ik hem vermoorden.

En in het licht van de ondergaande zon sta ik samen met de Burgemeester op het puin van de kathedraal en kijk uit over het stadsplein terwijl vóór ons het Spakkelleger over de zigzagweg naar beneden komt, blazend op hun trompet met een geluid dat je door de midden zou kunnen scheuren.

Terwijl achter ons Madame Coyle d’r Antwoordleger de stad binnenmarcheert en alles bombardeert wat op z’n pad komt *Boem! Boem! BOEM!...*

Terwijl de eerste soldaten van de Burgemeester z’n eigen leger d’r rap en in formaatsie vanuit het zuiden aan komen

zetten, met meneer Hammar voorop, en het plein oversteken om nieuwe orders te ontvangen...

Terwijl de mensen van Nieuw Prentissoord rennen voor hun leven, alle mogelijke kanten op...

Terwijl het verkenneringsschip van de nieuwe kolonisten erens op een heuvel in de buurt van Madame Coyle landt, en ze hadden geen slechtere plek kunnen bedenken...

Terwijl beneden ons Davy Prentiss dood in het puin ligt, neergeknald door z'n eigen pa, neergeknald door de man die ik zonet heb bevrijd...

En terwijl Viola...

Mijn Viola...

D'r te paard midden tussendoor galoppeert, met d'r enkels gebroken en zonder dat ze ook maar op d'r benen kan staan...

Já, denk ik.

Het is zover.

Het einde van alles.

Het einde van dit alles.

'O ja, Todd,' zegt de Burgemeester, en hij wrijft in z'n handen. 'O ja, reken maar.'

En dan zegt-ie het weer, hij zegt het alsof al zijn dromen zijn uitgekomen.

'Oórlóg.'

HET BEGINT

TWEE FRONTEN

[Todd]

'We vallen de Spakkels frontaal aan!' roept de Burgemeester tegen de mannen en hij richt z'n Herrie recht in het midden van ieder z'n kop.

Zelfs van de mijnese.

'Ze gaan zich onder aan de weg verzamelen,' zegt-ie, *'maar verder komen ze niet!'*

Ik leg m'n hand op Angharrad d'r flank. Binnen twee minuten had de Burgemeester ons al te paard nadat Morpeth en Angharrad d'r van achter de ruïne van de kathedraal aan kwamen galopperen en tegen de tijd dat we in het zadel zaten en over de nog steeds bewusteloze mannen stapten die me hadden proberen te helpen om de Burgemeester ten val te brengen, begon vóór ons het leger zich al in rommelige rijen op te stellen.

Maar niet het hele leger, nog geeneens de helft, want de rest liep nog in een lange rij over de zuidelijke weg naar de heuvel met de inkeping, de weg naar waar het gevecht had móeten wezen.

Mensveulen? denkt Angharrad, en ik voel de zenuwen door d'r hele lijf ribbelen. Ze is zowat halfdood van angst.

Net als ik.

'BATALJONS PARAAT!' roept de Burgemeester, en meteen brengt meneer Hammar de militaire groet, samen met meneer Tate en meneer O'Hare en meneer Morgan, die d'r

later bij zijn gekomen, en de soldaten beginnen zich in de goeie formaatsie op te stellen, ze wurmen zich door mekaar heen en proberen zo snel een slagorde te vormen dat het bijna zeer doet aan m'n ogen.

'Ik weet het,' zegt de Burgemeester. 'Van een grote schoonheid, vind je niet?'

Ik richt m'n geweer op hem, het geweer dat ik van Davy heb afgepakt. 'Denk nou maar aan onze afspraak,' zeg ik. 'U zorgt dat Viola niks overkomt en u gaat me niet sturen met uw Herrie. Alleen dan blijft u leven. Alleen dáárom heb ik u vrijgelaten.'

Z'n ogen fonkelen. 'Je beseft ongetwijfeld dat je me dan geen moment uit het oog kunt verliezen,' zegt-ie, 'ook al moet je me volgen in de strijd. Ben je daartoe bereid, Todd?'

'Ik ben bereid,' zeg ik, hoewel dat niet waar is maar ik probeer d'r niet aan te denken.

'Ik heb zo'n gevoel dat je het er heel goed vanaf gaat brengen,' zegt-ie.

'Kop dicht,' zeg ik. 'Ik heb u al es verslagen en ik doe het zo weer.'

Hij grijnst. 'Daar twijfel ik niet aan.'

'DE MANNEN ZIJN PARAAAT, MENEER DE PRESIDENT!' roept meneer Hammar vanaf z'n paard terwijl-ie als een gek zit te salueren.

De Burgemeester blijft me aankijken. 'De mannen zijn paraat, Todd,' zegt-ie op zo'n plagerig toontje. 'En jij?'

'Schiet nou maar op.'

En z'n grijns wordt nog breder. Hij keert zich naar de mannen toe. *'Twee divisies nemen de westelijke weg voor de eerste aanval!' Z'n stem glibbert weer door ieder z'n kop, een geluid dat je niet kan negeren. 'Kapitein Hammars divisie vormt de voorhoede en die van Kapitein Morgan de achterhoede! Kapiteins Tate en O'Hara verzamelen de rest van het wapentuig en de mannen die nog onderweg hiernaartoe zijn en mengen zich zo snel mogelijk in de strijd.'*

Wapentuig? denk ik.

'Als de strijd al niet voorbij is tegen de tijd dat zij op het toneel verschijnen...'

Daar moeten de mannen om lachen, een hard, stresserig, vechterig soort gelach.

'Vervolgens zullen we de Spakkels met vereende krachten weer die heuvel op jagen zodat ze het betreuren dat ze ooit zijn geboren!'

Waarop de mannen bulderend beginnen te juichen.

'Meneer de President!' roept meneer Hammar. 'Wat doen we met het leger van het Antwoord?'

'Eerst verslaan we de Spakkels,' zegt de Burgemeester, 'en daarna is het Antwoord kinderspel.'

Hij monstert z'n mannenleger en kijkt dan weer langs de heuvel naar boven, waar het Spakkelleger nog steeds naar beneden komt marcheren. Dan heft-ie z'n vuist en stoot de alderhardste Herrie-schreeuw ooit uit, een schreeuw die zich in het binnenste boort van elke man die hem hoort.

'TEN STRIJDE!'

'**TEN STRIJDE!**' antwoordt het leger en dan gaat het in noodtempo van het plein naar de zigzagheuvel...

De Burgemeester kijkt me nog één keer aan, alsof-ie z'n lachen zowat niet kan inhouden van de lol. En zonder nog een woord te zeggen geeft-ie Morpeth keihard de sporen en dan galopperen ze het plein op, achter het vertrekkende leger aan.

Het leger op weg naar de oorlog.

Volg? vraagt Angharrad, en angst dampt als zweet van d'r af.

'Hij heeft gelijk,' zeg ik. 'We mogen hem niet uit het oog verliezen. Hij moet z'n woord houden. Hij moet z'n oorlog winnen. Hij moet haar redden!'

Voor haar, denkt Angharrad.

Voor haar, denk ik terug, met alle gevoelens die ik voor d'r heb.

En ik denk d'r naam...

Viola.

En Angharrad springt naar voren, de strijd tegemoet.

{Viola}

Todd, denk ik terwijl ik op Acorn dwars door de mensenbrij rijd die over de hele weg samenklontert. Iedereen probeert weg te vluchten van dat vreselijke trompetgeschal aan de ene kant en de bommen van Madame Coyle aan de andere kant.

BOEM! klinkt het weer en een vuurbal wordt de lucht in gebraakt. Het geschreeuw om ons heen is bijna ondraaglijk. Mensen die de ene kant op rennen knallen tegen mensen aan die de andere kant op rennen en iedereen loopt ons in de weg.

Zo komen we nooit als eerste bij het verkennersschip.

Weer schalt de trompet en het geschreeuw zwelt aan. 'We moeten verder, Acorn,' zeg ik tussen zijn oren door. 'Wat dat geluid ook is, de mensen op mijn schip kunnen...'

Een hand grijpt mijn arm en rukt me bijna uit het zadel.

'Geef hier dat paard!' schreeuwt een man, en hij trekt nog harder. 'Geef hier!'

Acorn wringt zich in bochten en probeert weg te komen, maar van alle kanten drommen mensen om ons heen...

'Loslaten!' roep ik tegen de man.

'Hier met dat paard!' schreeuwt hij. 'De Spakkels komen eraan!'

Dat verbaast me zo dat hij me bijna uit het zadel trekt. 'De wát?'

Maar hij luistert niet en zelfs in het schemerlicht zie ik zijn oogwit doodsbang oplichten...

Vasthouden! roept Acorns Herrie, en ik grijp zijn manen nog steviger beet en dan steigert hij, hij zwiept de man aan de kant en duikt met een sprong het donker in. Gillend deinzen mensen terug, en we slaan er een aantal tegen de grond als Acorn dwars door ze heen ploegt en ik me vasthoud alsof mijn leven ervan afhangt.

Bij een open plek doet hij er nog een schepje bovenop.

'De Spákkels?' zeg ik. 'Wat bedoelde hij? Ze zouden toch niet...'

Spakkels, denkt Acorn. **Spakkelleger**. **Spakkelloorlog**.

Terwijl hij voortgaloppeert kijk ik achterom, naar de lichtjes

die in de verte over de zigzagheuvel naar beneden komen.

Een Spakkelleger.

Er is ook een Spakkelleger in aantocht.

Todd? denk ik, in het besef dat ik met elke hoefroffel verder van hem en de geboeide Burgemeester verwijderd raak.

Onze beste hoop is het schip. Die kunnen ons vast helpen. Op de een of andere manier zullen ze Todd en mij kunnen helpen.

We hebben aan één oorlog een einde gemaakt, en dat lukt ons ook met een tweede.

En daarom denk ik zijn naam weer – *Todd* – en stuur hem kracht. En Acorn en ik scheuren de weg op naar het Antwoord, naar het verkenneringsschip, en tegen beter weten in hoop ik dat ik gelijk heb...

[Todd]

Angharrad galoppeert achter Morpeth aan terwijl het leger vóór ons over de weg dendert en iedereen uit Nieuw Prentissoord die het toevallig voor de voeten loopt genadeloos tegen de grond slaat. D'r zijn twee bataljons: het voorste wordt aangevoerd door een schreeuwende meneer Hammar te paard en het achterste door een minder schreeuwerige meneer Morgan. Alles bij mekaar zijn het een man of vierhonderd, met het geweer op de schouder, die met verwrongen koppen lopen te roepen en te schreeuwen.

En hun Herrie...

Hun Herrie is iets monsterlijks, op mekaar afgestemd en om mekaar heen gevlochten, **BULDEREND** als één stem, als een lawaaiige, kwaai reus die over de weg stampet.

M'n hart bonkt zowat m'n borstkas uit.

'Bij mij in de buurt blijven, Todd!' roept de Burgemeester vanaf Morpeth als-ie in volle vaart naast me komt rijden.

'Wees maar niet bang,' zeg ik, en ik klem m'n geweer vast.

'Voor je eigen veiligheid, bedoel ik.' Hij kijkt me even aan. 'En vergeet jouw deel van de afspraak niet. Ik zou het heel vervelend vinden als er slachtoffers vallen door eigen vuur.'

En dan geeft-ie me een knipoog.